

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

Direcció y Redacció: CALDERON, 36
Administració: PLASSA Sant ROCH, 11
Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 » trimestre
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS	Hora ciutat	DESCENDENTS	Hora ciutat
Pera Manresa, Mixto	7 h. 15. Matí	De Tarrassa, Tranvia	6 h. 29. Matí
» Manresa, Mixto	9 » 06. »	» Manresa, Mixto	8 » 19. »
» Zaragoza, Correo 260	11 » »	» Manresa, Exprés 251	10 » 01. »
» Tarrassa, Tranvia	12 » 24. Tde.	» Lleyda, Mixto	12 » 27. Tde.
» Lleyda, Mixto	3 » 23. »	» Tarrassa, Tranvia	1 » 38. »
» Manresa, Exprés 250	5 » 30. »	» Manresa, Mixto	3 » 19. »
» Manresa, Mixto	8 » 05. Nit	» Zaragoza, Correo 261	5 » 33. »
		» Manresa, Mixto	8 » 48. »

Sortidas de Barcelona pera Sabadell (Hora ciutat). Dematí: 6'05, 7'58, 10'03, 11'25.
Tarde: 2'07, 4'35, 7'03.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, excepte 'ls següents: Expressos 251 y 250 y correu 261. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s' expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s' admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens s' deturan en l' Apeadero de la Rambla, excepte 'ls correus.

Ganga.—Per retirarse del negoci 's ven una acreditada botiga de gorras, situada á la RAMBLA, N.º 41.

Pera més informes en lo mateix establiment.

DUAS FETXAS MEMORABLES

Ahir fou un dia duas voltas gran y gloriós pera los amants de las llivertats regionals. Lo 23 d' Abril es un dia consagrat en la Historia ab sang de martirs. Es lo doble aniversari de Villalar y Cacheiras; de las Comunitats de Castella vensudas en 1521 en sa lluyta generosa contra 'l despotisme de la casa d' Austria, y de la revolució de Galicia en 1846, que comensá al crit de ¡Visca Isabel II!, y acabá tremolant l' estandart de la llivertat regional en contra del absorbent uniformisme del Estat

Pera que ningú ignori lo qu' eixa doble efeméride significa, aném á perpetuarla consignant en aquest article uns breus datos històrichs sobre los fins y causas d' aquells dos moviments populars; quins datos extrayém de fonts indiscutibles, deixant al lector las consideracions que son criteri li sugereixi.

VILLALAR 23 DE ABRIL DE 1521

Lafuente en sa historia de Espanya al referir l' aixecament de las Comunitats de Castella diu:

«Si alguna vez hay razón y justicia para estos sacudimientos populares, tal vez ninguna revolución podía justificarse tanto como la de las ciudades castellanas, puesto que ellas habían apurado en demanda de la reparación de las ofensas todos los medios legales que la razón y el derecho natural y divino concede á los oprimidos contra los opresores, y todos habían sido desatendidos y menospreciados.»

«El grito era el mismo en todas partes: venganza y castigo de los procuradores que se habían prestado al soborno, y habían sobrecargado al pueblo faltando á los poderes é instrucciones recibidas de sus ciudades: que no gobernaran extranjeros; que los empleos de que se habían apoderado volvieran á ser desempeñados por españoles; que cesara la extracción del dinero á Flandes que tenía agotado el tesoro y empobrecido el reino; *que se guardaran las leyes, costumbres, fueros y libertades de Castilla*; que el Rey otorgara y cumpliera los capítulos presentados en las Cortes por las ciudades; que volvieran las cosas al estado en que las dejó la reina Católica; que el monarca residiera en el reino. Ni una palabra contra la autoridad real, ni un pensamiento de menoscabar las atribuciones que daban á la corona las leyes de Castilla.»

Tals eran los fins que 's proposavan las comunitats dirigidas per don Joan Padilla. Aquest entrá en la batalla de Villalar al crit de ¡*Santiago y Libertad!*, y allí caigué vensut ab los seus, y després decapitat junt ab Joan Bravo y Francisco Maldonado. Foren ajusticiats com traydors, y son suplici—diu Lafuente—«fué la muerte de las libertades de Castilla».

No obstant, sa sang fou feconda y la historia 'ls hi consagrà un lloch preferent en sas planas. Los anomenats traydors en 1521, foren declarats mártirs de la llibertat, y per una lley de las corts del regne se troban sos uoms, grabats ab lletras d' or, en lo saló de sessions del Congrés dels Diputats.

CACHEIRAS 23 DE ABRIL DE 1846

La revolució de Galicia en 1846 també fou respectuosa pera la institució monárquica. Cemensá als crits de ¡*Viva la Reina libre!* ¡*Fuera el extranjero!* y acabá ab lo de ¡*Guerra á Madrid!* Pera coneixer á fondo los fins y las causas d' aquella revolució basta donar á coneixer las proclamas y documents sortits de la Junta de Santiago que dirigia 'l moviment. Dita Junta en 10 d' Abril publicá un decret que deya:

«Artículo único: Se declaran nulos todos los actos del gobierno de Madrid desde el dia 2 del actual.»

Y 'l dia 15 del mateix mes doná á la publicitat altra proclama en la qual entre altrás cosas se consignava:

«Cree, tambien, dentro de su conciencia, que tiene otro deber que cumplir con respecto á Galicia. Hasta ahora la revolución ha sido una horrible mentira, una farsa impia... es tiempo de que se realicen las encantadoras promesas que repitieron los falsos sacerdotes de la política, recogiendo los frutos de tanta abnegación y de tanto sacrificio. El pueblo conquistará en está revolución lo que le han arrebatado los cómicos de los pronunciamientos: pan y derechos. Galicia, arrastrando hasta aquí una existencia oprobiosa, convertida en una verdadera colonia de la Corte, vá á levantarse de su humillación y abatimiento. Esta Junta, amiga sincera del país, se consagrará constantemente á en grandecer el antiguo reino de Galicia, dando provechosa dirección á los numerosos elementos que atesora en su seno, levantando los cimientos de un porvenir de gloria. Para conseguirlo se esforzará sin descanso en fomentar intereses materiales, crear costumbres públicas, abrir las fuentes naturales de su ri-

queza, la agricultura y el comercio, poner en armonía con la época los hábitos y las ideas que dejó una sociedad decrepita, fundada sobre la ignorancia. *Despertando el poderoso sentimiento de provincialismo*, y encaminando á un solo objeto todos los talentos y todos los esfuerzos, llegará á conquistar Galicia la influencia de que es merecedora, colocándose en el alto lugar á que está llamado el antiguo reino de los Suevos. Que la espada de Galicia haga inclinar una sola vez la balanza en que se pesan los destinos de España.—Gallegos: la junta superior provisional no vacila en aseguráros que contando con vuestro franco apoyo logrará que nuestra provincia sea temida y respetada por nacionales y extranjeros.»

El 23 de Abril fou vensut en Cacheiras—lloch próxim á Santiago—Solís, general en jefe del ejércit llibertador de Galicia, y tres dias després fusellat en Carral, ab altres onze companys de infortuni que com ell muriren cristianament, com uns mártirs, aaxiliats únicament per Don Mateo Pereira, venerable párraco de San Esteve de Paleo.

Al igual que 'ls comuners de Castella, foren los vensuts en Cacheiras ajusticiats per traydors, y com aquells, també, declarats mártirs de la llibertat y beneméritos de la patria per las cort's constituyents de 1855, las cuas acordaren, ademes, que se 'ls erigís un monument commemoratiu en la ciutat de Santiago.

Providencial coincidencia. Combaten tots com héroes de la mateixa causa, cauhen vensuts per la tirania en un mateix dia, el 23 d' Abril; son declarats traydors; moren tots com cristians després d' haver lluytat com caballers; y per fi son declarats mártirs de la llibertat y beneméritos de la patria...

Los fallos de la historia, encare que tardans, sempre son justos; y la sang que s' vessa en defensa del la llibertat dels pobles sempre es fecunda.

¡Gloria á los mártirs de las llibertats regionals!

SALVADOR GOLPE.

De La Revista Gallega.

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADO
 — Calderón, 18. — Sabadell —

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS D' AVUY.—Sant Eutropi bisbe y mart; Mariano lector y mart; Amador prebre; Pere monjo y Lluís marts. de Córdoba; Llorens y Aprodossi y companys marts. Pelgri confessor servita; Santas Caterina de Sena verge y Sofia verge y mart.

Santa Caterina fou filla d' un tintorer de Sena a Toscana; desde petita se dedicá á fer penitencia, entrá en la religió de Sant Domingo fentse célebre per extraordinaria vida contemplativa, per sa gran caritat en lo cuidado dels malalts y per son clar judici, puig l' hi consultavan los prínceps los prelats y los papas, fins al punt de que Urbá VI havia resolt enviarla per diputada y com á legada á la reyna de Napols y Cicilia, quant malmesa per las penitencias morí á Roma l' any 1380.

PARROQUIA DE SANT FELIU.—Missas per Antonia Sanmiquel, Maria Girbau Salvador Gozalvez, Caterina Formosa de Pla, Bartomeu Peig Morral, Joan Casanovas Sallarés y á las nou ofici semidoble funeral per Jaume Roca, á las deu comventual solemne commemoració aniversari de la consagració d' aquesta Iglesia.

PARROQUIA DE LA CONCEPCIO.—Missas per Baldomero Velazquez y Pau Pujol Pratjussá.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 29.

Defuncions: Rita Baró Tunera, viuda, 75 anys.—Joseph Alsina Fradera, viudo 76 anys.

N O V A S

Hem tingut ocasió de visitar l' establiment d' argenteria *Sucursal Barcelonesa*, que don J. Buxó y Gabarra té instalat en lo carrer de la Iglesia, haventnos sorprés agradablement la perfecció y exquisit gust del valió sortit en halajas de totas classes treballadas en sos obradors, las quinas competeixen per son gust y pulidés ab las sortidas dels mes acreditats establiments de la capital.

No dúptém en recomanar als nostres compatrieis lo primorós treball dels tallers del senyor Buxó y Gabarra.

Lo Foment del Treball Nacional de Barcelona ha prés la iniciativa d'armar un barco en corso per medi de subscripció.

Segons diuen los diaris de Barcelona s'están practicant activas gestions pera que 'l pensament pugui portarse en breu á la práctica.

Cumplint un acte de cortesia, avants d'ahir lo President del Consistori dels Jochs Florals don Francisco Romani y Puigdemolas y 'l mantenedor don Lluís Durán y Ventosa, visitaren á las autoritats de Barcelona pera invitarlas á la solemnpial Festa dels Jochs que 's farà demà passat á la històrica Sala de la Llotja.

Traduhim d'un periòdich de Barcelona:

«Ab motiu del conflicte latent ab los Estats Units, alguns patriotas que no saben ó no poden comprimirse, cometen exabruptos que convindria eyitar en be del nostre decoro. Lo passat diumenge en la Granvia y avants d'ahir á la Ronda de la Universitat, un senyor anglés, d'avansada edat y molt conegut á Barcelona, fou víctima d'un atropello per part de dos patriotas desenfrenats que 'l tractaren com á *yankee*. Aixó es lamentable, per quant l'esmentat senyor no es nort-americà y encare que ho fós, no pot justificarse may que aquí s'atropelli á un simple particular.»

Consequèncias de permetrer certas manifestacions mes ridículas que patrióticas que sols serveixen per entabanar á uns quants beneyts que no tenen res per perdre.

Lo vapor *Miguel Jover* apressat per la esquadra nort-americana, portava una part de son cargament de cotó destinat á un dels mes importants establiments fabrils de Vilanova y Geltrú.

S'ha publicat lo número corresponent al mes de Mars del *Butlletí* del Centre Excursionista de Catalunya que conté 'l següent sumari: «La cova del Drach» (acabament), per E. A. Martell.—«Marián Aguiló y Fuster» (continuació), per J. Massó Torrents.—Sacció oficial.—Crònica del Centre.—Fulletí 16 de «Lo Llussanés».—Lámina: «Plan de la cova del Drach.»

Demà diumenge, à la nit, tindrà lloch una extraordinaria representació, en lo teatro Principal, de la magnífica comedia en tres actes *Divorciémonos*, y estrenantse lo juguet cómic *La Enredadera*, que ha obtingut un gran éxit à Madrid.

La vinenta setmana tindrà lloch l' estreno del drama de nostre amic y company don Angel Guimerà, traduhit al castellà per lo senyor Echegaray, titolat: *El Padre Juanico*.

Diu un periódich barceloní que fa alguns dias diferents presos que 's troban à la presó d' aquesta ciutat, entre ells Sempau, Bó y Singla y l' *Inglesito*, tramaren un complot pera fugir, à quin obgecte 's proporcionaren cordas, claus falsas, revólvers y altres objectes, ademés del corresponent ópi pera fer adormir al escarceller. Ja estava tot preparat pera fugir, quan un altre pres tingué noticia de lo que 's preparava y ho denunciá als ampleats de la pressó, quins feren totseguit un registre, apoderantse dels objectes ja esmentats. Los presos van ser incomunicats y en aquesta situació continuæ.

La Junta del Foment del Treball Nacional ha acordat verificar una vetllada literaria en honor del poeta guanyador del primer premi ofert per aquella societat al Consistori dels Jochs Florals de Barcelona al autor de la millor poesia *La Filosa*.

De *El Comercial*:

«Lo senyor don J. Puigdollers y Macià 's troba à Montevideo. Permaneixará allí uns quinze dias, tornarà à la Argentina d' ahont sortirà cap à Chile y després à las repúblicas del Centre, estrenyent més y més las relacions comercials ab la seva important casa matris establerta à Barcelona.»

Als excedents de cupo del reemplás de 1897 que han sigut cridats à las filas, se 'lt concedeix un plasso que finirà lo día 4 de Maig pera que puguin redimirse à metàlich.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

A la avançada edad de 77 anys morí ahir en aquesta ciutat lo senyor don Joseph Alsina y Fradera, pare del Rvnt. senyor Rector de la Parroquia de Sant Feliu (E. P. D.)

Tant al Rvnt. senyor Rector com á sa apreciabilíssima familia, enviém la expressió del nostre condol per tant sentida pèrdua.

TELEGRAMAS

Madrid, 29, 5 t.—S' ha confirmat lo bombardeig de Matanzas per la esquadra nort-americana. Per mes que s' han crusat per las duas parts varias canonadas no hi han hagut desgracias. Lo bombardelx ha durat molt poch. Aquesta es la noticia oficial.

En los Estats Units s' ha acordat tornar lo trassatlántich «Catalina» dels senyors Martinez Pinillo y C.^a

Ha sigut apressat pels yankees lo vapor «Guido» de la matrienla de Bilbao.

Lo tinent de l' armada nort-americana, r. Stich ha acceptat lo desafió que 'l marino espanyol senyor Carranza dirigi á Mr. Lee v 'l comandant del «Maíne».

Lo ministre de Marina dels Estats Units ha declarat que 'ls disparos de la esquadra yankee en lo bombardeix de Matanzas no han causat cap mal á la població.

Se parla molt del propòsit dels nort-americans d' acort ab los insurrectes d' apoderarse de Matanzas, convertintla en capital de Cuba y centre d' operacions de las forsas filibusteras.

Tothom comenta la falta de noticias de la esquadra espanyola y aixó fá que corrin rumors de descalabros que no tenen cap fonament. Creix tant l' ansietat del públich y s' exaltan de tal manera 'ls ànims que 's comensa á temer algun desordre públich.

CAMBIS

Londres á 90 dias feixa.	46'25 d.
» á la vista.	47'50 p.
Paris. » » »	85

GANGAS. — Pera vendrer. Duas prempsas pera enfardar.

Una pastera ab tots sos accessoris.

Una tampa pera forn ab tots sos accesoris.

Una máquina y caldera de vapor de dos caballs de fersa, sistema «Corliss», alta presió, casi nova.

Tot en bon estat y á preus reduhidíssims.

Informarán: Arrabal de dins, 22. — SABADELL

IMPREMTA DE PERE TUGAS
Treballs pera 'l comers á preus económichs.

CARRER DE CALDERÓN, 35

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas.—Calderón, 36.—SABADELL.